

פרוזבול

- התורה קבעה ששנת השמיטה **משמטת חובות**. כלומר בסיום שנת השמיטה (כ"ט אלול תשפ"ב. 25/9/22) נפטרים כל החובות שיש לאדם, איש או אשה, על חבירו, או על בנקים, או בכל צורה שהיא.
- טעם הקביעה הזו היא כדי לאפשר לכל אדם להתחיל מחדש פעם ב-7 שנים, ולא לגרור חובות והפסדים לאורך כל החיים.
- חוק התורה הוא כי שנמסרו לפני סיום השמיטה לבית דין כדי שייגבו אותם עבור היחיד, אינם נשמטים. והלל הזקן נשיא ישראל, עמד ותיקן שטר בשם פרוזבול שכל אדם מישראל יחתום עליו ולא יפסיד את כספו. הסיבה לתקנה זו היא כי אם לא יהיה כך, ימנעו אנשים מלהלוות איש לרעהו, ותיפסק העזרה ההדדית.
- לכל אדם יש חובות שחייבים לו. אם בגלל כספים המופקדים בבנק, משכורת שנכנסת, כספי ביטוח לאומי, פיצויים או מענקים (ילידים עד גיל 18), קניות על ידי חברות אשראי, חובות למכולת או ליצרנים ונותני שירות אחרים, וגם חובות פרטיים – בין אדם לחבירו. לכן כל אדם צריך לחתום על שטר זה. כדאי שיעשה את השטר הזה גם מי ש'חושב' שאין לו שום חובות.
- גם נשים, וילדים צריכים לעשות שטר כזה. אבל: איש נשוי במשפחה רגילה יכול לעשות לבדו שטר, ולכתוב ולהוסיף "ולאשתי" ו"ולילדי".
- כמו בכל שטר, יש לעשות אותו בפני שני עדים, כשרים, ואינם קרובים זה לזה. [אבל אם לא ניתן לאיש למצוא עדים כשרים, בפרוזבול (בלבד) אפשר להקל גם בפני עדים פסולים, הואיל וגביית החוב נעשית מעצם העובדה שהאיש מוסר, והעדים אינם חלות הדבר אלא רק לראיה במקרה של ויכוח]. עדיף לעשות קנין עם העדים, דהיינו שאחד משני העדים יתן חפץ שלו (כיפה, עט, מפתח), והחותם ירים את זה וימנה אותם לשליחים.
- לדעת השו"ע (חו"מ סי' סז סי"ח) יש למסור את החובות לבית דין חשוב "דהיינו, שלשה בקיאים בדין ובענין פרוזבול, ויודעים ענין שמיטה, והמחוסם רבים עליהם באותה העיר". לאחר דקדוק רב בהלכה נבחרו שלשת הרבנים דלהלן – לפרוזבול באיזור בת ים חולון.
- אפשר לעשות פרוזבול גם על ידי שליח (ויש לציין זאת בשטר: אני פלוני – הבא בשליחותו של פלוני).
- די לחתום פרוזבול אחד, לכל סוגי החובות שיש לו אדם, שקדמו לרגע חתימת הפרוזבול. לכן עדיף לחתום רק סמוך לפני ראש השנה.
- מידת חסידות שלמחרת עשיית הפרוזבול, ילוה סכום קטן (2 שקל) לאחד מאוהביו, שעל זה לא חל הפרוזבול כי כברא עבר התאריך, וחובות זה אכן ישמט וישאר אצל הלווה, ויזכה המלווה לקיים את המצוות התורה בהשמטת חובות.
- את שטר הפרוזבול שומר כל אחד בביתו.

שטר פרוזבול

בס"ד

תאריך _____ לקראת סיום שנת השמיטה תשפ"ב

בפנינו העדים החתומים מטה, בא ה"ה _____ ואמר לנו:

היו עלי עדים שהנני מוסר כל חוב שיש לי, בשטר או בעל פה, *ולאשתי *ולילדי, לדיינים המומחים הלא המה

● הרה"ג אברהם יוסף שליט"א – מרא דאתרא דהעיר חולון

● הרה"ג אלי' יוחנן גור אריה שליט"א – רב העיר חולון

● הרה"ג אליהו בר שלום שליט"א – רב העיר בת ים

שכל חוב שיש לי - אוכל לגבותו כל זמן שארצה.

ואם אין מסירה מועילה אלא בפני הבי"ד עצמם, הריני עושה את העדים שליחים להביא מודעה זו לפני הבית דין הנז'. וקנינא מידם בקנין גמור ושלם כדין.

נאום _____ עד

נאום _____ עד